

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

**Факультет логістики
Кафедра менеджменту та військового господарства**

СИЛАБУС

Менеджмент

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ   бакалавр
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ   07 Управління та адміністрування
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ   073 Менеджмент

Інформація про викладача	
Прізвище, ім'я, по батькові	Черкашина Майя Вікторівна
Наукова ступінь	кандидат економічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	завідувач кафедри
Місце роботи	НА НГУ
Адреса кафедри	пл. захисників України, 3, ауд. 602
Контакти	
E-mail	

Примітка:

1. Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри, які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту НПП.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	Цикл професійної підготовки	
Блоків змістових модулів – 2	Спеціальність: 073 Менеджмент	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 13		2-й	3-й
		Семестр	
Загальна кількість годин - 150		4-й	-й
	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Лекції	
		28 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		48 год.	год.
		Самостійна робота	
		74 год.	год.
		Вид контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є системне знання про загальні закономірності, принципи формування, функціонування та розвитку системи управління організацією; управлінські відносини.

Міждисциплінарні зв'язки з дисциплінами:

Метою навчальної дисципліни є формування у майбутніх менеджерів сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі менеджменту, формування розуміння концептуальних основ системного управління організаціями; набуття умінь аналізу внутрішнього і зовнішнього середовища, прийняття адекватних управлінських рішень.

Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- розвиток управлінських ідей за всю історію існування людства;
- закономірності, функції, принципи та методи менеджменту;
- елементи внутрішнього та зовнішнього впливу на організацію;
- основи комунікаційного процесу в організаціях;
- теорію прийняття управлінських рішень;
- теоретичні основи мотивації та групової динаміки;
- принципи побудови ефективної системи управління персоналом;
- методи та засоби забезпечення ефективного управління операційними системами організацій.

уміти:

- розробляти організаційні структури управління організаціями;
- приймати науково обґрунтовані управлінські рішення;
- правильно застосовувати різноманітні методи управління;
- реалізовувати основні функції і принципи менеджменту;
- забезпечувати ефективність діяльності організації;
- проводити суспільні процедури в організації;
- створювати ефективну систему мотивації організації.

3. Зміст навчальної дисципліни (анотація навчальної дисципліни).

Сутність, роль та методологічні основи менеджменту. Історія розвитку менеджменту. Закони, закономірності і принципи менеджменту. Функції та методи менеджменту. Процес управління. Планування як загальна функція менеджменту. Організування як загальна функція менеджменту. Мотивування як загальна функція менеджменту. Контролювання як загальна функція менеджменту. Регулювання як загальна функція менеджменту. Інформація і комунікація в менеджменті. Керівництво та лідерство. Ефективність менеджменту.

4. Календарно-тематичний план вивчення дисципліни.

Назви змістових модулів, занять та навчальних питань	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	с	інд	с.р.		л	п	с	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Блок змістових модулів 1. Історія, методологія та категорії менеджменту												
Змістовий модуль 1. Сутність, роль та методологічні основи менеджменту												
Заняття 1. Сутність, роль та методологічні основи менеджменту. 1. Сутність категорій «управління» та «менеджмент». 2. Менеджмент як система наукових знань. 3. Менеджмент як мистецтво управління.	3	2				1						
Самостійне вивчення 1. Вступ до навчальної дисципліни «Основи менеджменту» 2. Розвиток теорії та практики менеджменту. 2. Етапи розвитку менеджменту.	1					1						
Разом за змістовим модулем 1	4	2				2						
Змістовий модуль 2. Історія розвитку менеджменту												
Заняття 1. Еволюція концепцій менеджменту. 1. Характеристика наукових шкіл в менеджменті. 2. Сучасні концепції менеджменту. 3. Розвиток управлінської науки в Україні.	3	2				1						
Самостійне вивчення 1. Еволюція науки управління.	1					1						

2. Характерні риси менеджменту.												
Разом за змістовим модулем 2	4	2				2						
Змістовий модуль 3. Закони, закономірності і принципи менеджменту												
Заняття 1. Закони, закономірності та принципи менеджменту. 1. Закони і закономірності менеджменту. 2. Принципи управління.	3	2			1							
Самостійне вивчення 1. Сучасні парадигми менеджменту. 2. Рівні та сфери менеджменту	1				1							
Заняття 2. Аналіз основних наукових концепцій менеджменту. 1. Наукові школи в менеджменті. 2. Концепції сучасної науки менеджменту. 3. Особливості національних моделей менеджменту.	3			2	1							
Разом за змістовим модулем 3	7	2		2	3							
Змістовий модуль 4. Функції та методи менеджменту												
Заняття 1. Функції менеджменту. 1. Класифікація функцій менеджменту. 2. Загальні (основні) функції менеджменту. 3. Конкретні (спеціальні) функції менеджменту.	3	2				1						
Самостійне вивчення 1. Сутність та види організацій. 2. Характеристика організацій.	1					1						
Заняття 2 Методи менеджменту. 1. Сутність та класифікація методів менеджменту. 2. Адміністративні методи	3	2				1						

управління. 3. Економічні методи управління. 4. Соціально-психологічні методи управління.												
Самостійне вивчення: 1. Взаємозв'язок функцій та методів менеджменту. 2. Технологічні методи менеджменту на виробничих підприємствах.	1					1						
Заняття 3. Порівняльний аналіз методів менеджменту. 1. Економічні методи менеджменту та їх вплив на управління організацією. 2. Організаційно-розпорядчі методи менеджменту та їх взаємозв'язок з іншими групами менеджменту. 3. Соціальні - психологічні методи менеджменту та особливості їх застосування.	3			2		1						
Заняття 4. Застосування методів менеджменту. Ділова гра.	4		4									
Разом за змістовим модулем 4	15	4	4	2		5						
Змістовий модуль 5. Процес управління												
Заняття 1. Процес управління. 1. Мета управлінського процесу. 2. Управлінський цикл. 3. Управлінські процедури.		2				1						
Самостійне вивчення 1. Роль функцій керівництва у структурі категорій менеджменту.	1					1						
Заняття 2. Технології менеджменту	3			2		1						

1. Взаємозв'язок функцій менеджменту.												
2. Роль функцій керівництва у структурі категорій менеджменту.												
3. Характеристика циклічного механізму технології менеджменту.												
Разом за змістовим модулем 1	7	2		2		3						
Змістовий модуль 6. Планування як загальна функція менеджменту												
Заняття 1. Функція планування. 1. Види планування у менеджменті. 2. Етапи стратегічного планування. 3. Оперативне та тактичне планування.	3	2				1						
Самостійне вивчення: 1. Основні принципи та види планування.	1					1						
Заняття 2. Планування у менеджменті. 1. Базові стратегії. 2. Бізнес-планування.	3			2		1						
Заняття 3. Методика планування господарської діяльності. 1. Формування місії організації. 2. Аналіз сильних і слабких сторін. 3. Методика бізнес-планування.	5		4			1						
Самостійне вивчення 1. Система безперервного планування.	1					1						
Разом за змістовим модулем 6	13	2	4	2		5	10					10
Змістовий модуль 7. Організаційна діяльність як загальна функція менеджменту												
Заняття 1. Організаційна діяльність. 1. Сутність організаційної діяльності.	3	2				1						

2. Повноваження, обов'язки, відповідальність. 3. Централізація та децентралізація управління.												
Самостійне вивчення 1. Принципи і процеси побудови структур керування. 2. Концепції процесу передавання повноважень. 3. Підходи до оцінювання ефективності організаційних структур управління.	1					1						
Заняття 2. Види та елементи організаційних структур. 1. Види організаційних структур. 2. Критерії оцінки організаційної структури управління. 3. Організаційне проектування.	5		4			1						
Разом за змістовим модулем 7	9	2	4			3						
Змістовий модуль 8. Мотивування як загальна функція менеджменту												
Заняття 1. Мотиваційні основи управління. 1. Поняття мотивування. 2. Змістовний підхід в мотивуванні. 3. Процесний підхід в мотивуванні. 4. Засоби мотиваційного впливу.	3	2				1						
Самостійне вивчення 1. Використання досліджень мотивації у практиці управління. 2. Вплив структури мотивації на продуктивність праці.	1					1						
Заняття 2. Аналіз основних теорій мотивування. 1. Поняття мотивації, її категорії та	5			4		1						

ієрархія потреб А. Маслоу. 2. Змістовні теорії мотивації. 3. Процесний підхід в мотивуванні.												
Разом за змістовим модулем 8	8	2		4		2						
Змістовий модуль 9. Контролювання як загальна функція менеджменту												
Заняття 1. Контроль в системі управління. 1. Принципи і цілі контролювання. 2. Етапи процесу контролювання. 3. Види управлінського контролю.	3	2				1						
Самостійне вивчення 1. Контроль як зворотній зв'язок при виконанні управлінських рішень. 2. Страйк по-італійськи: сутність та шляхи подолання. 3. Етапи процесу контролю на підприємствах ресторанного господарства.	1					1						
Заняття 2. Керування контролем в організаціях. 1. Характеристика ефективного контролю. 2. Системи контролю.	3			2		1						
Разом за змістовим модулем 9	7	2		2		3						
Змістовий модуль 10. Регулювання як загальна функція менеджменту												
Заняття 1. Регулювання як загальна функція менеджменту. 1. Поняття регулювання. 2. Види регулювання. 3. Етапи процесу регулювання.	3	2				1						
Самостійне вивчення 3. Вплив регулювання на формування стратегії підприємства.	1					1						

Заняття 2. Теоретичні основи та функції менеджменту 1. Регулювальні заходи в системі управління підприємством. 2. Значення регулювання у реалізації конкретних функцій менеджменту.	3			2		1						
Заняття 3. Модульний контроль. 1. Методологічні основи менеджменту. 2. Функції менеджменту.	20		4			16						
Разом за змістовим модулем 10	27	2	4	2		19						
Усього годин	101	22	16	16		47						
Блок змістових модулів 2. Фактори ефективності менеджменту												
Змістовий модуль 11. Інформація і комунікація в менеджменті												
Заняття 1. Інформаційне та комунікаційне забезпечення процесу управління. 1. Характеристики інформації. 2. Класифікація управлінської інформації. 3. Вимоги, які пред'являються до інформації. 4. Організація комунікаційного процесу.	3	2				1						
Самостійне вивчення 1. Поняття та побудова інформаційних систем. 2. Мова та ділове письмо як складові комунікацій.	1					1						
Заняття 2. Управління інформаційними та комунікаційними процесами 1. Закономірності руху	3			2		1						

управлінської інформації. 2. Система обміну інформацією та її елементи. 3. Культура ділового спілкування (мовлення, почуттів, поведінки, етикет).												
Заняття 3. Організація комунікаційного процесу. Ділова гра	5		4			1						
Разом за змістовим модулем 11	12	2	4	2		4						
Змістовий модуль 12. Керівництво та лідерство												
Заняття 1. Керівництво – форма управління організацією. 1. Влада та вплив. 2. Форми впливу та влади. 3. Типологія стилів керівництва. 4. Лідерство. Сутність та теорії.	3	2				1						
Самостійне вивчення 1. Особливості сучасних підходів до керівництва трудовими колективами.	1					1						
Заняття 2. Проблеми формування ефективного стилю керівництва. 1. Суть лідерства. 2. Теорії лідерства. 3. Теорія руху до мети Р. Хауса. 4. Ситуація на робочих місцях. 5. Теорія випадків.	5		4			1						
Разом за змістовим модулем 12	9	2	4			3						
Змістовий модуль 13. Ефективність менеджменту												
Заняття 1. Ефективність менеджменту. 1. Результативність і ефективність менеджменту.	3	2				1						

2. Показники ефективності управління. 3. Методика розрахунку економічної ефективності управлінської праці.												
Самостійне вивчення 1. Проблеми забезпечення відповідальності та етичної поведінки у менеджменті.	1					1						
Заняття 2. Обґрунтування підходів до визначення ефективності менеджменту. 1. Розрахунок показників організаційної ефективності системи менеджменту. 2. Вплив організаційних змін та розвитку на ефективність менеджменту.	3			2		1						
Заняття 3. Модульний контроль 1. Побудова інформаційних та комунікаційних систем. 2. Особливості сучасних підходів до керівництва трудовими колективами. 3. Ефективність системи менеджменту.	21		4			17						
Разом за змістовим модулем 13	28	2	4	2		20						
Усього годин	49	6	12	4		27						
Усього годин за дисципліну	150	28	28	20		74						

5. Самостійна робота.

Самостійна робота студентів охоплює більш значний відсоток залікового кредиту і включає безпосередньо самостійну роботу студента та його індивідуальну роботу, яка здійснюється в процесі його спілкування з викладачем. Кожний студент в ході вивчення дисципліни має виконати одне індивідуальне завдання – науково теоретичну роботу за своїм особистим варіантом, результати якої надаються викладачеві до проведення підсумкового контролю і захищаються студентом. Оцінювання самостійної роботи здійснюється за результатами поточного і модульного контролю, які безпосередньо ураховують рівень самостійної підготовки студента до занять. Індивідуальне завдання оцінюється окремо за результатами і терміном його виконання та захисту.

При заочній (дистанційній) формі навчання студент має виконати контрольну роботу, яка включає два теоретичні питання та індивідуальне завдання (реферат) відповідно до свого варіанту. Екзамен є обов'язковою формою підсумкового контролю для заочної (дистанційної) форми навчання.

6. Політика курсу та оцінювання.

В процесі вивчення курсу здобувачі вищої освіти відвідують аудиторні лекційні, семінарські та практичні заняття. Допускаються пропуски занять з поважних причин, які підтверджується документально. Відпрацювання пропущених занять є обов'язковим та здійснюється, згідно графіку консультацій керівників навчальних курсів.

Дотримання встановленого розкладу та дисципліни аудиторної роботи, забезпечення високого рівня навчально-методичного забезпечення. Стимулювання активності студентів під час обговорення тем курсу; надання можливості поставити запитання, уточнити інформацію, а також висловити власну думку кожному здобувачеві вищої освіти; демонстрація поваги та толерантності до чужої думки; формування якостей самоаналізу та самокритики, вмінь визнавати помилковість, навичок роботи з першоджерелами та рекомендованою літературою.

Політика щодо академічної доброчесності побудована на основі Положення про академічну доброчесність в навчальному закладі. Копіювання тексту з будь-яких джерел інформації під час виконання письмових контрольних робіт заборонено. Письмові індивідуальні творчі та дослідницькі роботи перевіряються на наявність плагіату і вважаються виконаними при наявності не менше 60% оригінальності авторського тексту.

Результати підсумкового контролю успішності навчання оцінюються за 100-бальною шкалою та перераховуються в оцінки академічної успішності за шкалою ECTS/національною шкалою.

Вхідне (попереднє) оцінювання проводиться перед вивченням навчальної дисципліни з метою визначення рівня підготовки здобувачів вищої освіти з навчальних дисциплін, які забезпечують цю дисципліну.

Вхідне оцінювання проводиться на одному з перших занять за завданнями, які відповідають навчальному матеріалу попередніх дисциплін.

За результатами вхідного оцінювання розробляються заходи з надання індивідуальної допомоги здобувачам вищої освіти, коригування навчального процесу.

Поточне оцінювання проводиться на всіх видах навчальних занять, у формі усного опитування, письмового експрес-контролю (летючки) під час проведення навчальних занять, виступів при обговоренні питань на семінарських заняттях, а також у формі комп'ютерного тестування.

Результати поточного оцінювання (поточна успішність) є основною інформацією під час проведення заліку і враховуються викладачем при визначенні підсумкової екзаменаційної оцінки з даної дисципліни.

Протягом вивчення дисципліни здійснюється самоконтроль, призначений для самооцінки здобувачами якості засвоєння навчального матеріалу з конкретного змістового модулю. З цією метою передбачаються питання для самоконтролю.

Рубіжне оцінювання (модульний контроль) відбувається у вигляді письмових робіт в кінці вивчення блоків змістових модулів, а також індивідуальна презентація за тематикою самостійного вивчення дисципліни відповідного блоку змістових модулів (5 хвилин, зі слайдами)

Під час модульного контролю оцінюються такі компоненти:

- Слайди до презентації
- Повнота розкриття теми
- Якість інформації
- Самостійність та креативність

Критерії оцінки до кожного проекту надаються окремо.

Підсумкове оцінювання. Метою екзамену є контроль сформованості практичних навичок та професійних компетентностей, необхідних для виконання професійних обов'язків. екзамен проходить у формі співбесіди. Максимальна кількість балів – 100 балів.

7. Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Загальні критерії оцінок:

“відмінно” – Здобувач вищої освіти виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; опрацював основну та додаткову літературу, рекомендовану програмою; проявив творчі здібності у розумінні, логічному, стислому та ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.

“добре” – Здобувач вищої освіти виявив систематичні та глибокі знання вище середнього рівня навчального матеріалу дисципліни; продемонстрував уміння легко виконувати завдання, передбачені програмою; опрацював літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.

“задовільно” – Здобувач вищої освіти виявив знання навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; виконав завдання, передбачені програмою;

ознайомився з основною літературою, що зазначена у програмі; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання співбесіди, тестування, при виконанні завдань тощо, які може усунути самостійно.

“незадовільно” – Здобувач вищої освіти не має знань зі значної частини навчального матеріалу; припускає принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань.

8. Рекомендована література.

1. Афанасьєв М.В.,Шемаєва Л.Г., Верлока В.С. Основи менеджменту: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. - Х.:ВД «ІНЖЕК»,2003.- 484 с.
2. Бабець Є.К., Максимчук А.Г. Основи менеджменту: Навчальний посібник. –К.: «ВД 2 Професіонал»,2007.-496 с.
3. Бесєдін М. О., Нагаєв В.М. Основи менеджменту : Підручник –К., Центр навчальної літератури, 2005.- 496 с.
4. Гріфін Р., Яцура В. Основы менеджмента. Підручник. / Наук. ред. В.Яцура, Д. Олесевич. – Львів: Бак, 2001 - 624 с.
5. Карсекін В.І., Манов М.А. Менеджмент у підприємствах торгівлі та громадського харчування. - К.: Вища шк., 1994.
6. Кузмін О.Є., Мельник О.Г. Основи менеджменту. Підручник. – К.: Академвидав, 2003. – 414 с.
7. Мартиненко М.М. Основи менеджменту. - К.: Каравела, 2005.- 406 с.
8. Менеджмент: теорія і практика: Навчальний посібник (Мазаракі А.А.) –К.: Атака, 2007.- 584 с.
9. Мескон М., Альберт М., Хедоури Р. Основы менеджмента. Пер. с англ. М.: Дело, 1992. - 702 с.
10. Осовська Г. В., Осовський О.А. Основи менеджменту: Підручник – «Кондор»,2006. – 664 с.
11. Осовська Г.В. Основи менеджменту: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. - К.: „Кондор”, 2003.- 556 с.
12. Осовська Г.В., Копитова І.В. Основи менеджменту . Практикум: Навчальний посібник – К, «Кондор» 2005.-581 с.
13. Оспіщев В.І., Костенко О. І., Пруненко Д.О. – Основи менеджменту. Навчальний посібник, Харків – ХНАМГ,2007
14. Хміль Ф.І. Основи менеджменту. Підручник. К.: «Академвидав», 2005. – 608 с.(Альма-матер)